

Θεατρικές πρώτες

«Ἡ Πολιτικὴ τοῦ Ποδόγυρου»

(3 πράξεις τοῦ Νιλ Γκράντ)

Θέατρο Ἀθίνας κ. Κατερίνας Ἀνδρεάδη

Κριτικὸ σημεῖωμα τοῦ κ. ΠΟΛ. ΜΟΣΧΟΒΙΤΗ

Πρὸ πάντων βέβαια ὁ ὑποφαινόμενος δὲν πρόκειται νὰ ἐπικρίνη τὴν κυρίαν Κατερίναν Ἀνδρεάδη διότι ἐξέλεξε καὶ ἀνέβασε ὡς δεύτερον ἔργον τῆς ἐφετεινῆς Ἑ' θερινῆς περιόδου τοῦ θιάσου τῆς, τὴν κωμῶδια τοῦ Ἀμερικανοῦ Νιλ Γκράντ «Πολιτικὴ τοῦ Ποδόγυρου». Πρῶτα ἐτόνισα δημοσίᾳ ὅτι τὸ κοινόν, εἰς αὐτὴν τὴν ἀξιοθρήνητον ἐποχὴν τῆς γενικῆς ἀναστατώσεως ζητεῖ ἀπὸ τὸ θέατρον εὐχάριστος, ἄνετος, εὐκόλες βραδεῖες καὶ οἱ θίασοι δὲν ἤμποροῦν, ἀλλὰ καὶ δὲν δικαιούνται κατὰ σύστημα νὰ παραγωνρίζουν τὴν γενικὴ αὐτὴ τάσι τοῦ κοινοῦ, ἰδίως σήμερα, θὰ ἐκινδύνευαν — ἐὰν τὸ ἔκαμναν — νὰ παίξουν μπροστὰ σὲ ἄδεια καθίσματα καὶ περίπου μόνον πρὸς «ἰδίαν των τέρψιν». Κανεὶς ὅμως δὲν δικαιούται νὰ ἀπαιτῆ ἀπὸ αὐτοὺς μόνιμον ψυχολογίαν καὶ αὐτοθυσίαν μάρτυρος καὶ ἀσκητοῦ ὑπὲρ τῆς τέχνης εἰς μίαν μάλιστα ἐποχὴν ὅπου ἐξ ἄλλων λόγων γενικωτέρων, θυσιῆς αὐτοῦ τοῦ εἴδους δὲν θὰ ἐπρόκειτο καὶ νὰ ὠφελήσουν σὲ τίποτε.

Ἡ κυρία Ἀνδρεάδη, λοιπόν, ὑποχρεωθεῖσα ν' ἀντικαταστήσῃ εἰς τὸ πρόγραμμα τὴν κωμῶδιαν τοῦ Γκόλσμιν μετὰ τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀρχίσει ἐφέτος τὰς παραστάσεις τῆς, καὶ μάλιστα νὰ τὴν ἀντικαταστήσῃ ἐσπευσμένως (ἡ πρώτη ἐδόθη τὴν Δευτέραν 18 καὶ ἡ τελευταία τὴν Τετάρτην 27 Ἰουνίου), ἐδιᾶλεξε εὐλόγως τὴν ἀμερικάνικη «μοντέρνα καὶ κοσμικὴ» — κατὰ τοὺς ἰσχυρισμοὺς τοῦ προγράμματος — κωμῶδια «Μεσοφορίου ἐπίδρασις», ὅπως εἶναι, κατὰ λέξιν μεταφραζόμενος ὁ τίτλος τοῦ ἔργου, πού ἀνεβιδάσθη ἐδῶ ὡς «Πολιτικὴ τοῦ Ποδόγυρου». Τὸ μόνο πού θὰ μπορούσε νὰ πῆ κανεὶς εἶναι ὅτι σ' αὐτὸ τὸ ἐλαφρὸ εἶδος ὑπάρχουν καὶ

μάλιστα πλήθη πολὺ καλλίτερα πράγματα.

⊗⊗

Ὁ Ντικ Τσάλφορντ (κ. Μορίδης) ἔχει εἰδικευθῆ εἰς τὰ ζητήματα (ἤθη καὶ ἔθιμα, γλώσσα καὶ ἀνάγκαι τῶν κατοίκων, γεωγραφία, ἱστορία, ζητήματα τοῦ τόπου κτλ.) ἐνὸς ἀμερικανικοῦ νησιοῦ τοῦ Εἰρηνικοῦ, τῆς Ἀρντας. Φυσικὰ, λοιπόν, καὶ αὐτὸς καὶ ὁ κόσμος ὅλος — πρὸ πάντων δὲ ἡ γυναῖκα του, πού τὴν ἀγαπᾷ θερμὰ καὶ πού τὸ ἀνταποδίδει μετὰ τὸ παραπάνω — νομίζουν ἐκεῖνος πὺς εἶναι ὁ ἐνδειγμένος διὰ τὴν κενωθεῖσαν θέσιν διοικητοῦ τοῦ νησιοῦ. Ἄλλως τε ἰδιαίτερος γραμματεὺς καὶ ἐμπιστος τοῦ ἀρμοδίου ὑφυπουργοῦ εἶναι ἕνας παλῆος καὶ πιστὸς φίλος τοῦ Τσάλφορντ καὶ τῆς γυναίκας του ὁ Ρέγγυ Μέλκομπ (κ. Χριστογιαννόπουλου) τύπος ἐξυπνου ἀρριβίστα μὴ ἔχοντος μέσα του περίπου τίποτα, ἐπιζητοῦντος μίαν περίφημη θέσι «στὸ κανάλι» γνωρίζοντος περίφημα τὸν προϊστάμενό του, τὸν ὁποῖον ἄλλως τε δὲ χωνεύει, καὶ μετὰ τὴν γυναῖκα τοῦ ὁποῖου (Ἑλλη Ξανθάκη) ἔχει ἑνοχες σχέσεις. Εἰς τὴν θέσιν ὅμως τοῦ διοικητοῦ τοῦ νησιοῦ ὁ ὑφυπουργὸς Νταρνεγουαίη (κ. Ἀποστολίδης) ἀποφασίζει νὰ διορίσῃ τὸν ἀκατάλληλον γιὰ ὅ,τι δήποτε, κατὰ χρεων καὶ μὴ γνωρίζοντα οὔτε τὸ ὄνομα σχεδὸν τοῦ νησιοῦ, θεῖον τῆς γυναίκας του Ἀλτζυ Ραίητοιν (κ. Δαμασιώτης).

Αὐτὰ ὅλα τὰ μαθαίνει τὸ ζεῦγος Τσάλφορντ ἀπὸ τὸν «ἰδιαίτερον» καὶ φίλον των. Φυσικὰ ὁ Τσάλφορντ καὶ πρὸ πάντων ἡ γυναῖκα του, γιατί, ὅπως ἡ ἴδια λέγει, αἱ γυναῖκες μισοῦν τὴν ἀδικίαν περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄνδρες — ἐξεγειρόνται διὰ τὴν ἀδικίαν. Καὶ ἂν ὁ Τσάλφορντ (Συνέχεια σὴν 4ῃ σελίδᾳ)

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν 1ῃ σελίδᾳ)
φορντ, τὴν παίρνει, ἢ κάνει πὺς τὴν παίρνει, φιλοσοφικὰ, ἢ γυναῖκα του γίνεται ἔξω φρενῶν. Πρὸ πάντων γιατί ξέρει πόσο, πράγματι αὐτὸ θὰ κοστίσῃ εἰς τὸν ἄνδρα τῆς, ἔστω κι' ἂν αὐτὸς δὲν δείχνῃ τίποτε. Ὅθεν ἀποφασίζει νὰ παρέμβῃ μόνη τῆς, νὰ ἐνεργήσῃ ἡ ἴδια. Ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ἀνδρός τῆς, πού δὲν θὰ τῆς τὸ ἐπέτρεπε ποτέ, νὰ θέσῃ εἰς ἐνέργειαν τὴν «ἐπιτροπὴν τοῦ μεσοφορίου», ὅπως θέλει ὁ συγγραφεὺς ἢ τὴν «πολιτικὴν τοῦ ποδόγυρου», ὅπως θέλει ὁ μεταφραστὴς.

⊙⊙

Ἡ Πέγγυ Τσάλφορντ (κυρία Ἀνδρεάδη) εἶνε μίαν γυναικοῦλα ὡμορφῆ, δροσερῆ, ἔξυπνη, αὐθορμητικὴ, ἀφελῆς, πιστὴ στὸν ἄνδρα τῆς ἀλλὰ ἰκανὴ, γι' αὐτόν, γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀδικίαν πού τοῦ ἔκαναν, νὰ κἀνῃ... τὰ πάντα, ἀκόμα καὶ «φόνον». Θυμᾶται ὅτι ὁ ὑπουργὸς κάπου πού τὴν εἶχε γνωρίσει, τῆς ἔδειξε καθαρὰ ξεχωριστὴ... συμπαθεία. Παραπάνω ἀπὸ ὅλα ἀκριβῶς στὴν κατάλληλη στιγμή μαθαίνει πὺς ὁ ἰδιαίτερος ἔχει ἑνοχες σχέσεις μετὰ τὴν σύζυγον τοῦ ὑπουργοῦ. Ἀποφασίζει λοιπὸν νὰ χρησιμοποίησῃ τὰ δύο αὐτὰ ἀτοῦ. Ἐρχεται σὸ σπίτι τοῦ Νταρνεγουαίη, ἐκεῖ ὅμως μετανοῶνει γιὰ τὴν ἀποφάσει τῆς μετὰ μίαν συνομιλίαν μετὰ τὸν παμπόνηρον ἰδιαίτερον, ὁ ὁποῖος μιλεῖ στὰ φιλικὰ τῆς αἰσθήματα. Εἶνε ὅμως πιά ἀργά. Ὁ Νταρνεγουαίη παίρνει φωτιά τὸσον μᾶλλον καθ' ὅσον ἀπὸ μερικὲς συμπτώσεις πείθεται ὅτι ὁ ἀνθρώπος μετὰ τὸν ὁποῖον ἡ γυναῖκα του ἔχει ἑνοχες σχέσεις (γιὰ τὴν ἀπιστίαν τῆς εἶνε ἀπὸ καιρὸ βέβαιος, δὲν ξέρει ὅμως μετὰ τὸν ὁποῖον ἀπάτᾳ) εἶνε ὁ σύζυγος τῆς Πέγγυ. Ἀποφασίζει συνεπῶς νὰ διορίσῃ τὸν Τσάλφορντ στὸ νησί, νὰ χωρίσῃ τὴν γυναῖκα του καὶ νὰ πάρῃ τὴν ὑποτιμοῦλα Πέγγυ, πού ἐπίσης θὰ χωρίσῃ ἀπὸ τὸν ἄνδρα τῆς ἀφοῦ εἰτὸς τὴν ἀπάτᾳ. Τὴν παρανόησιν ἡ Πέγγυ κατὰ τινὰ τρόπον τὴν ὑποβάλλει γιὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ διορισμὸν τοῦ ἀνδρός τῆς. Ἐτσι δημιουργεῖται μίαν σειράν παρεξηγήσεων πού πρόκειται ἐπὶ τέλους νὰ διαλυθῶν στὴν τρίτην πράξιν κατὰ τὸν εὐτυχέστερον — φυσικὰ — τρόπον.

πο με μόνον παθόντα τής υποθέσεως τόν άτυχή θεϊόν τής κυρίας Ντερνεγουαίη πού θά μείνη και τή φορά αύτή χωρίς θέσι.

Αυτό είνε τó έργο. Στην 'Αμερική παίχθηκε στο Μπροντγουαίη με έξαιρετική έπιτυχία όφειλομένη ώρισμένως :

1ον) Είς τó ότι τó έδωκεν ή δημοφιλεστέρα άρτίστα του Νέου Κόσμου.

2ον) Είς τήν γνώστην παιδαριώδη άφέλειαν του άμερικανικού κοινού χάρις είς τήν όποιαν και τά φίλμ πού έχουν χαλάσει εκεί τόν κόσμον είνε, κατá κανόνα, πηγαί χασμουρητών άνεξάν

τηλοι παιζόμενα είς τόν Παλαιόν Κόσμον.

Πράγματι ή κωμωδία αύτή του Νιλ Γκράντ, ώς έργο, είνε ό,τι πιό άσήμαντο (και μάλιστα πιό τραηγμένο από τά μαλλιά, πιό ψεύτικο) συμβαίνει να έχη δη έως τώρα ό υπογράφων τó παρόν. Θέλει να είνε σάτυρα. Θέλει να είνε «κοσμική» κωμωδία υπό τήν όποιαν ύπάρχει δάθος και ζωγραφιά ήθών. Πραγματικά είνε ό,τι θά μπορούσε να χαρακτηρίση κανείς «'Αμερικάνικο μπουλδόρ». Τó πνεύμα του είνε φτηνό, ή σάτυρά του έπιφανειακή, οι χαρακτήρες άσυνεπείς, τó σύνολον ρηχότατο. 'Ασήμαντο. 'Επί πλέον γεμάτο από ένα σωρό χονδροειδή τερτίπια και έκζητήσεις διά τών όποιων επιδιώκεται να δοθῆ ή εντύπωση ότι τó έργο έχει εκείνο του όποιου πρό πάντων στερείται : Δράσιν. Κρυψίματα σε κουρτίνες παραθυριών, κόλπα σαν τó κλασσικό του έτοιμου γράμματος με τίς άτυχείς προσπάθειες τής άποφυγής τής ύπογραφής του από τόν Νταρνεγουαίη, κλπ. κλπ. Διάλογος με άρκετά φτηνότατα, χιλιοειπωμένα — πάντοτε όμως προκαλούντα τó εύκολο γέλιο—άστεία και κοινότατα — άλλά πάντοτε άρέσκοντα — σατυρίσματα με παραδοξολογίας άγοραίας ώρισμένων κοινωνικών άδικιών ή γελοιοτήτων του καλουμένου κολού κόσμου. Πού και πού μερικοί σπινθηροβολισμοί, μερικές αναλαμπές δροσιάς και πνεύματος. Λίγα όλα και ό παιδαριώδης μύθος, κάνουν τó άσημαντότατον έν τούτοις, έπαναλαμβάνω, αυτό έργο, να άκούεται εύχάριστα και μάλιστα συχνά προκαλούν και τó γέλιο στα χείλη του κοινού. Δι' ό —και τó ξαναλέω—ή κυρία 'Ανδρεάδη έκανε καλά ναί τó άνέδασε.

Αυτά διά τó έργο. 'Εχει άνεβασθη πολύ καλά τóσω μάλλον καθ' όσον τó άνέδασμά του δέν άπήτει τίποτε τó σκηνοθετικώς ιδιάζον και από άπόψεως σκηνογραφικής, τά πάντα περνούν σε δύο σαλόνια. 'Η μετάφρασις διαστική, είνε κάθε άλλο παρά άξιοσύστατος, δι' ό και ό μεταφραστής προτιμά να μείνη άνώνομος.

'Ο κ. 'Αποστολίδης ώς ύφυπουργός έπέδωξε να «κόμη τύπον». Λυπούμαι διότι αύτήν τήν φοράν δέν ήμπορώ να του είπώ πως έπέτυχε όσο συνήθως στις δημιουργίες του. 'Ισως τó πράγμα να όφείλεται (ή παρατήρησις αύτή έφαρμόζεται γενικά) και στο ότι παρέστη άνάγκη ν' άνεβῆ τó έργο με τρομερή βία και συνεπώς είς τήν «πρώτην» ήτο μάλλον άωρον. 'Ο κ. Μορίδης ώς Τσάλφορντ άρκετά καλός παρά τήν κάποιαν ύποφιαν δυσκαμψίας που ένεφάνισε. 'Ο κ. Χριστογιαννόπουλος, που δείχνει ότι έννοεί να καταβάλλη κάθε προσπάθεια διά τó έξελιχθῆ, ήτο μ' όλα ταύτα μάλλον κομψός πωλητής αυτοκινήτων άκριδής μάρκας, παρά ό κοσμικός, κυνικός, άναιδής όσο πρέπει

και αθάδης μόνον όπου και όσον χρειάζεται, άρριβίστας τής μικροπολιτικής και του ποδογύρου. 'Ο κ. Δαμασιώτης ώς θεϊός 'Αλτζυ...παραστράτση. Πρό πάντων με κείνο τó έξερεθιστικά στερεότυπο φευτογέλιο με τó όποϊον, μυστήριον διατί, έννοούσε να ύπογραμμίση τó τέλος πάσης φράσεως του, ένεφάνιζε τόν 'Αλτζυ όχι πλέον ένα άχρηστον γλεντζέν, θεσιθήραν, τεμπέλη, χρωμένο και άνίκανο για τίποτε, όπως είνε ό τύπος, αλλά ένα σωστόν «μίνους χάρπενς».

Πολύ καλός στο ρόλο του παμπόνηρου καμαριέρη ό κ. Κ. Οικονομίδης. 'Όσο για τίς δυό κυρίες που παίζουν, ή κυρία Ξανθάκη ήτο μάλλον άκαμπτη και άνέκφραστη, όπως άλλως τε και ό κ. Χριστογιαννόπουλος. Μένει—οι καλύτεροι τελευταίοι — ή κυρία 'Ανδρεάδη, που ήρμήνευσε—φυσικά— τή νέα, ώμορφη, αυθόρμητη, άφελώς πονηρούλα και χαριτωμένη Πέγγυ. 'Επί σκηνης κατά τίς τρεις πράξεις του έργου και σχεδόν διαρκώς (τó έργο είνε σχεδόν ένα «σόλο» τής Πέγγυ, ήγουν, έν προκειμένω, τής κ. 'Ανδρεάδη, πράγμα τó όποϊον αν διά τινας είνε μειονέκτημα δι' άλλους είνε προσόν του έργου και τής παραστάσεως) ή κυρία 'Ανδρεάδη ύπήρξεν περίφημη. Σε μερικές έν τούτοις στιγμές μου φάνηκε σαν ιδιαίτερα κουρασμένο και δραχνό (προφανώς από τίς πολλές και έντατικές πρόβες) τó φωνητικό της όργανο. 'Εσημείωσε μία δίκαιη έπιτυχία σε ρόλο που έν τούτοις είνε άπόλυτα άχαρος γιατί είνε έπιφανειακός, κούφιος, έξωδερμικός, χωρίς σπουδαία πράγματα ως περιεχόμενο. 'Η κυρία 'Ανδρεάδη ένεφάνισε τρεις (τάσες είνε οι πράξεις) τουαλέττες περίφημες. Βέβαια δέν έννοώ για ποιο λόγο τó άνδρόγυνο Τσάλφορντ στην πρώτη πράξι δρίσκεται στο σπίτι του, μετά τó γεύμα, χωρίς να πρόκειται ούτε να πάη πουθενά, ούτε να δεχθῆ σε έσπρίδα, με φράκο ό κύριος και με τήν περίφημη έκείνη τουαλέττα με τó χρυσό λαμέ μπολεοό ή κυρία. 'Υποπτεύομαι ότι ή κυρία φορεί τήν τουαλέττα...για τήν τουαλέττα και ό κύριος τó φράκο διά λόγους...ίσσοροπίας. 'Επίσης ή τουαλέττα τής δευτέρας πράξεως είνε, κατά τήν γνώμη μου, έκδηλωσις τής πιό φωναλάδικης και αντίαισθητικής είς συνδυασμούς χρωμάτων ύπερμοντέρνας δηλαδή για δέσιμο μόδας. Παρ' όλας αύτας τάς έπιφυλάξεις όμως γεγονός είνε ότι ή κυρία 'Ανδρεάδη επέδειξε τρεις τουαλέττες που έξεπλήρωσαν περίφημα τó σκοπό τους. Προκάλεσαν πολλήν εντύπωση και περισσότερη κουέντα στο θηλυκόν κοινόν τής «πρώτης».

Γενική εντύπωση : "Ένα τίποτε εύχάριστο, δροσερό, εύθυμο γενικά, πνευματώδες που και πού, στο σύνολόν του που άνέβηκε παστρικό και έδέθη καλά. "Ό,τι χρειάζεται αυτές τίς δύσκολες και άχαρες μέρες των σημερινών καιρών.